

Savaş, yoksulluk, ırkçılık: *Göç ettirilen kadınların* **YAŞAM MÜCADELESİ**

Göçe sürüklenen kadınlar ve yeniden hayat / Ruken Kalın

Göç ve göçmenlik: Tarih kadar eski olgu / Oya Açıan

Kent devletlerinden ulus devletlere göçün seyri / Saliha Aras

Yerinden edilmiş ve dağılmış: Kuzey Afrika'dan kadın ve toplumsal cinsiyet aktivistleri / Carmen Geha - Çeviri

Venezüellalı kadınlar, feminizm ve halk iktidarının inşası / Capire – Çeviri

İÇİNDEKİLER

1 Göçe sürüklenen kadınlar ve yeniden hayat
Ruken Kalın

6 Göç ve göçmenlik: Tarih kadar eski olgu
Oya Açan

12 Kent devletlerinden ulus-devletlere göçün seyri
Saliha Aras

16 Yerinden Edilmiş ve Dağılmış: Arap Ortadoğusu ve Kuzey
Afrika'dan Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Aktivistleri
Carmen Geha (Çeviri)

22 Venezuelalı kadınlar, feminizm ve halk iktidarının inşası
Capire (Çeviri)

Göçe sürüklenen kadınlar ve yeniden hayat

Ruken Kalın-22 Haziran 2024

Türkiye'de yabancı kadınların faillerinin lehine çok büyük bir cezasızlık politikası yürütülmekte. Temmuz 2020'de Van Geri Gönderme Merkezinde elektriklerin kesilmesi sonrası üç güvenlik görevlisinin tecavüz ettiği kadının şikayeti sonrası soruşturma başlatıldı. Kadın faillerden sadece ikisini teşhis edebildiği için soruşturma iki kişi üzerinden devam etti. Her türlü teknolojik imkana sahip olan yargı ve adli tıp kadının vücudundan doku ve örnek alıp üçüncü faili tespit etmedi. Teşhis edilen iki kişiye ise 15'er yıl hapis cezası verildi. Her ne kadar karar metninin tamamına sahip olmasak da kanunda tecavüzün alt sınırı 12 yıldır

Göçe sürüklen kadınlar özelinde bakıldığı zaman bütün nedenlerin tek bir tetikleyicisi var, hayatta kalmak. Savaştan kaçmak, totaliter baskıcı rejimden kaçmak, ekonomik baskı ve buhranlardan kaçmak... Kadın zaten mevcutta maruz kaldığı tüm bu kötülüklerden kaçıp gittiği yerde nelerle mücadele etmek zorunda kalıyor onu da açıklamak gerekir. Türkiye jeopolitik konumu itibari ile sürekli olarak göç almakta ve almış olduğu göçlerde devlet olarak gelen göçmenlere sunmuş olduğu imkanları her yerde propaganda olarak da kullanmaktadır. Gerçek, anlatılandan bir hayli uzak maalesef. Gerçeği göçmen kadınlar arasında uyrukları özelinde ayrı ayrı açıklayacağız.

DAİŞ terörü sonrası Türkiye'ye çok fazla göçmen girişi oldu. Gelen kişilerde yaşlı, genç ve çocuk olmak üzere çok fazla kadın vardı. Bu kişilerin kayıt işlemleri eksik yapıldı. Bu da hukuki noktada pek çok probleme neden oldu. Sözlü beyan üzerine alınan kayıt nedeniyle bekar bazı kadınlar imam nikahımız var denilerek evli, evli bazı kadınlar ise erkeğin başkası ile evlenmesinin önünün açık kalması için bekar kaydedildi. Bu durum ise kadının

boşanma ve velayet hakkını kullanabilmesinin önüne çok büyük bir engel koydu. Türkiye'de evli görünen kendi ülkesindeki bekar kişiler evliliği belgeleyemediği için boşanamamakta Türkiye'de bekar görünüp ülkesinde evli olanlara ise ya ülkende boşan ya da ülkenden getirmeceğin evrak ile burada önce kaydını değiştir sonra boşan deniliyor. Zaten dezavantajlı olan, yabancı olduğu için çalışması bakanlığın vereceği izne bağlı olan ve izin verilmeyen kadını çok büyük bir evrak ve yargı yükünün altına sokmakta.

Yabancı'nın çalışması izne tabi olduğu için kadınlar ya çalışmıyor ya da kayıt dışı olarak hiçbir sosyal güvencesi olmadan emeğinin çok altında çalışıyor. Zaten kendileri için zor olan çalışma hayatına dahil olma simsarlar nedeniyle çok daha da zorlaşmakta. Simsarlarca kayıt dışı da olsa çalışabilecekleri iş yerleri haraca bağlanmış ve ilk aylığından simsara prim vermeyen hiç kimse iş bulamamakta. Bu nedenle de hiçbir ekonomik güvencesi olmayan kadınlar Türkiye'de maruz kaldıkları kötü muamelelere ses çıkaramamaktadır.

Türkiye her ne kadar kabul ettiği göçmenler üzerinden yardımseverliğinin propagandasını yapsa da alt yapı yetersizliği nedeniyle yeterli veri tabanı oluşturamamakta ve çocuk yaşta evlendirilen çocukları takip edememektedir.

DAİŞ terörü sonrası Türkiye'de yeni bir hayat kurmaya çalışan kadınların yaşadığı sıkıntıların belki de çok küçük bir kısmından bahsettik. Göç etmek zorunda kalan insanların sorunları yaşama hakkına erişim, emek sömürsü ve kadınların, kız çocuklarının cinsel dokunulmazlıkları ile sınırlı değil. Göç olgusunun insanlar üzerinde çok ciddi derecede olumsuz psikolojik etkileri de olmaktadır. Dünyanın çeşitli yerlerinde birçok mülteci, ayrımcılığa maruz kaldığı için sosyal izolasyona maruz kalmaktadır. Sosyal izolasyon, ayrımcılık ve dışlama kimi zaman linç girişimlerine dönüşmektedir. Bunun bir örneğini 2021 yılında Ankara'da gördük. Mülteciler geldikleri ülkelerde maruz bırakıldıkları sözlü ve fiziksel şiddet, emek sömürsü, güvencesiz yaşam sebepleriyle depresyon, kaygı bozukluğu gibi rahatsızlıklar yaşamaktadır. Bu durum ise mültecileri yaşayabilmek için geldikleri ülkelerde de öz kıyım ya da intihara sürüklemektedir.

Totaliter bir rejime sahip olan, din ve vicdan hürriyetinin olmadığı İran'dan gelen kadınlar açısından da durum çok farklı değil maalesef. Türkiye'nin de taraf olduğu Cenevre Sözleşmesine göre; İran'dan gelen kişiler iltica şartlarını sağladığı halde keyfi bir uygulama ile başvurular reddediliyor ve kişiler din ve vicdan hürriyetinin olmadığı ülkeye

geri dönmek zorunda bırakılıyor. Geri dönmeyenler de sınır dışı ediliyor ve ülkesinden kaçmaya çalıştığı için de İran'da insan onuru ile bağdaşmayan cezalara maruz bırakılıyor. Başvurusu kabul edilip burada kalanlar açısından da durum çok farklı değil maalesef her ne kadar bütün yeterlilikleri sağlasalar da bulunmaya çalıştıkları her alanda yabancı ve kadın oldukları için sürekli mücadele etmeleri gerekiyor.

Türkiye'nin muhatabı bir diğer göç dalgası ise Rusya-Ukrayna savaşı sonrası oldu. Bu göç dalgası ile de savaş mağduru olan kadınlar üzerinden çok büyük bir taciz kampanyası gözler önüne serildi. Savaşın yıkıcılığını paylaşan kadınların görselleri üçüncü kişiler tarafından paylaşıp sanki bir köle pazarından cariye seçiliyormuşçasına "misafirperver duygularla" ev açma, köydeki tarlanın satılması vaatleri verilerek kadınlar Türkiye'ye davet edildi. Bir şekilde Türkiye'ye gelen kadınlar yetişkin çocuk fark etmeden zorla ya da rıza inşası ile eğlence mekanlarında çalıştırıldı. Çocukların eğlence mekanında çalışırken videoları sosyal medyada paylaşıldı ve bunun güzellemesi yapıldı fakat devlet bu duruma karşı da hiçbir şey yapmadı sadece seyirci kaldı.

Türkiye'de yabancı kadınların faillerinin lehine çok büyük bir cezasızlık politikası yürütülmekte. Temmuz 2020'de Van Geri Gönderme Merkezi'nde elektriklerin kesilmesi sonrası üç güvenlik görevlisinin tecavüz ettiği kadının şikayeti sonrası soruşturma başlatıldı. Kadın faillerden sadece ikisini teşhis edebildiği için soruşturma iki kişi üzerinden devam etti. Her türlü teknolojik imkana sahip olan yargı ve adli tıp kadının vücudundan doku ve örnek alıp üçüncü faili tespit etmedi. Teşhis edilen iki kişiye ise 15'er yıl hapis cezası verildi. Her ne kadar karar metninin tamamına sahip olmasak da kanunda tecavüzün alt sınırı 12 yıldır. Kanunda bu suç nezdinde düzenlenen ve cezayı arttıracak olan dört adet nitelikli hal ise;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- c) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
- d) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle," bunlardır, bu nitelikli hallerin her birinde verilecek olan ceza yarı oranında artırılır. Sadece kaba bir matematikle bile heyetin cezayı

en alt sınırdan verip sadece bir tane nitelikli hali uygulayıp üstüne iyi hal indirimi yaptığını anlayabiliriz.

Bu olaya benzer bir başka tutum ise Mart 2023'te Karabük'te öldürülen Gabonlu üniversite öğrencisi Jeannah Danys Dinabongho Ibouanga'nın dosyasında görebiliriz. Dosyadaki bilirkişi raporunda Dina'nın telefonunda yapılan incelemelerde Karabük'te ırkçılığa maruz kaldığının ve kendisine cinsel tekliflerde bulunulduğunun tespiti sonrası dosyanın Avukatı Gülyeter AKTEPE verdiği bir röportajda, "Bugün duruşmada tam da bilirkişi raporlarına, tıpkı bahsettiğimiz çerçevede geçmiş olan bu beyanları söylediğimiz için mahkeme heyetinin ithamlarıyla karşı karşıya kaldık. Mahkeme heyeti, Türkiye'de ırkçılığın kesinlikle olmadığını, bir ırkçılık söz konusu olsaydı şayet binlerce göçmen öğrencinin burada okumayacağını söyledi. Kaldı ki burada Dina'nın ölümünden sonra da kaydını aldırان birçok göçmen öğrenci olduğunun gayet farkındayız. Türkiye'de göçmenlerin nasıl bir ırkçılığa maruz kaldığının farkındayız" dedi. Maktul Dina öldürüldüğünde 17 yaşında bir çocuktı ve telefonunda yapılan tespitte kendisine karşı birçok suçun işlendiği tespit edilmiştir. Çocuğa karşı işlenen suçlarda şikayet şartı olmamakla birlikte tespiti ile resen soruşturmanın başlatılması gerekirken; bilirkişi raporunu ihbar sayıp savcılığa suç duyurusunda bulunması gereken heyet Türkiye'de ırkçılık yok demekle yetinmiştir.

2017 yılında Türkiye'ye gelen ve bin bir zorlukla Türkiye'de hayatta kalmaya çalışan Faslı Asmaa HACHEM hakkında Zeynep KURAY 21 Ocak 2024 tarihinde yazdı ve Asmaa'nın başına gelenler gündemleştirdi. Sadece bu örnek özelinde bile yabancı bir kadının Türkiye'de maruz kaldığı onlarca problem var. Ucuz iş gücü olarak emek sömürüsüne maruz kalan Asmaa fahiş kira artışını karşılayamadığı için 2.5 3 yaşındaki çocuğu ile birlikte evden atılıyor. Sonrasında aleyhinde yapılan bir ihbar ile çocuğu Sosyal Hizmetler Müdürlüğünce zorla elinden alınıyor. Asmaa aylarca çocuğunu almaya çalışıyor fakat bir süre sonra çocuk koruyucu aileye veriliyor. Aylardır kayıtsız bir yabancı olarak farklı farklı kamu kurumlarına giren Asmaa çocuk koruyucu aileye verildikten sonra sınır dışı edilmek üzere geri gönderme merkezine alınıyor. Dışarıdan bakıldığında rutin bir prosedür gibi gözüküyor ama içinde kamu görevinin kötüye kullanılması var maalesef. Kolluk görevlisi kayıt dışı bir yabancıyı tespit ettiğinde refakatindeki çocukla birlikte Göç İdaresine teslim etmekle yükümlü olduğu kadını çocuğundan ayırmış ve çocuğu Sosyal Hizmetlere teslim ederek kadını serbest bırakmıştır. Çocuk koruyucu aileye verilmeden de kadın hakkında herhangi bir idari işlem yürütmemiştir. Çocuk koruyucu aileye verilmeden önce kadın idari gözetim altına alınsaydı çocuğu da yanına alabilecekti. Neden kolluk görevini bu

kadar uzun süre ihmal etti bu ihmalden kim faydalandı bu husus hiçbir şekilde araştırılmadı.

Yabancı kadınlara karşı yürütölen bu cezasızlık politikasını besleyen pek çok etken olmakla birlikte en bariz olanı kadınların sesini çıkaramıyor oluşu.

Uyruk fark etmeksizin; hayatta kalmak için başka bir öлкеye göçen her kadın sadece kadın olduğü için birçok problemle baş etmek zorunda kalıyor. Bu problemlerin kaynağında ise erkek egemen temelli devlet politikaları ile reflekslerini insan hakları üzerinde temellendirmeyip güvenlik politikalarını esas alan devlet düzeni yer alıyor. Devletin sorumluluklarını hak temelli bir biçimde yerine getirdiğı bir gerçeklikte, hayatta kalmak için ölüm tehlikesi bulunan göç yollarını göze alan insanların geldikleri ölkede de hayatta kalmak için bu denli mağdur edildiğı, güvenli koşullara erişmek için mücadele etmek zorunda kaldığı, emeklerinin sömüröldüğü, kadınların ve çocukların ise cinsel dokunulmazlıklarının ihlal edildiğı birçok durumdan söz etmeyecektik. Bu durumların yaşanmasını önlemek için, hukuk devleti ve sosyal devletin gerekleri yerine getirilmelidir. Bu alanlarda çalışan sivil toplum örgütlerinin faaliyet alanları genişletilmeli, desteklenmelidir.

Göç ve göçmenlik: Tarih kadar eski olgu

Oya Açıan-22 Haziran 2024

Akdeniz'de boğuluyor, Sırbistan'da dikenli tellere takılıyor, Polonya ve Macaristan sınırlarında açlık ve susuzluk yüzünden her gün binlercesi hayatını kaybediyor. 2014'ten bu yana sadece Akdeniz'de 50 bin kişi boğularak öldü. Buna rağmen bu ölüm yolculuklarına akış yönündeki çaresizlik sürüyor. Çünkü ezilen ve sömürülen halklar savaşlarla, yokluk ve yoksullukla soluksuz bırakılıyor. Çünkü emperyalist akbabalar ve işbirlikçileri ezilen halkları sömürüp ilğini kemiğini kurutarak geleceksizliğe mahkum ediyor

Göç ve göçmenlik tarih kadar eski bir olgu. Değişik kaynaklar farklı rakamlar verse de bugün yeryüzünde 200 milyon göçmen var. Özellikle son 40-50 yılda, neoliberalizm döneminde bu olgu adeta çığlaştı.

Onlar, savaşlardan, iç savaşlardan, devlet terörü ve ayrımcı baskılardan yıldıkları için, ekonomik yıkım, kuraklık, iklim değişikliklerinin hayatlarını yaşanmaz hale getirmesi nedeniyle yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalıyorlar. Koyu karanlıkla örülü bir belirsizlik ve geleceksizlikten kurtuluş hayaliyle çıktıkları umut yolculuğu sırasında geçtikleri her yerde krizin ve işsizliğin sorumlusu olarak görülüp düşman muamelesi gören milyonlarca insan oradan oraya savruluyor.

Sonu ölümle bitmesi muhtemel umut arayışlarına yönelim, ne olursa olsun daha iyi bir yaşam ve gelecek inşa etme çabası, yerinden yurdundan edilmişleri başka diyarlara sürüklüyor. Herkes bir yerden bir yere göçüyor, birçok insan için yerleşiklik günleri geride kaldı.

Akdeniz'de boğuluyor, Sırbistan'da dikenli tellere takılıyor, Polonya ve Macaristan sınırlarında açlık ve susuzluk yüzünden her gün binlercesi hayatını kaybediyor. 2014'ten bu yana sadece Akdeniz'de 50 bin kişi boğularak öldü. Buna rağmen bu ölüm yolculuklarına akış yönündeki çaresizlik sürüyor. Çünkü ezilen ve sömürülen halklar savaşlarla, yokluk ve yoksullukla soluksuz bırakılıyor. Çünkü emperyalist akbabalar ve işbirlikçileri ezilen halkları sömürüp iliğini kemiğini kurutarak geleceksizliğe mahkum ediyor.

Ne var ki, “dünyanın lanetlileri” bırakmıyor peşlerini; gelip evlerinde buluyorlar onları, ABD ve Avrupa kapılarını zorluyorlar. Her iki coğrafyada da sınırlar Orta Çağ kalelerine rahmet okutacak duvarlar, tel örgüler, teknolojik engellerle donatılır. Denizlerde geri itmeler olağanlaşır; karada gözaltı merkezleri, göçmenlerin tutsak edilecekleri kamplar inşa ederler, tescillenmiş diktatörlerle göç anlaşmaları imzalarlar. Yetmez! “İnsan hakları” ve “demokrasi” havarileri olarak anılmalarına rağmen huzur ve rahatlarını bozmaya aday çığlaştıran bu gücün önüne geçmeye çalışılır.

Göç, keyif için çıkılan bir yolculuk değildir.

Bir yere gitmek istersiniz, bir yeri gezip görmek istersiniz... Göç buna benzemez. Göç, keyif için çıkılan bir yolculuk değildir. Kimse mecbur kalmadıkça doğup büyüdüğü toprakları terk etmez, yerinden yurdundan, alıştığı ve soluk alıp verdiği, hafızasını diri tuttuğu yerden ayrılmak istemez.

Göç, bin bir umutla çıkılan lâkin akla hayale gelmeyecek belirsizlik ve tehlikelerle dolu bir yolculuktur. “Başarıyla sonuçlanması” bile gerçekte tüketicidir. İnsanı kendisi olmaktan çıkarma riski çok yüksek bir süreçtir.

Göçmenseniz, ulaştığınız yad ellerde bir hiçsiniz! O zamana kadar sahip olduğunuz nitelikler, özellikler biriktirdiğiniz her şey bir hiç... Çöp muamelesi görüyorsunuz, her şeye yeniden başlama, bilmediğiniz bir dili, kültürü ve alışkanlıkları öğrenmeye yöneliyorsunuz. Ne pahasına olursa olsun hayatta kalmaya, insan kalmaya çalışıyorsunuz. Her ne olursa olsun yaşama bir şekilde tutunuyor, tüm acılarına ve kayıplara rağmen hayatın hükmünü yürüttüğünü biliyorsunuz.

Kadınlar için göç yolculuğu ve göçmenlik ölümden beter

Ürkek bakışlarından tanırırsınız onları... Yüzlerinde iğreti duran zoraki gülümseyişlerinden... Gepegenç ya da yaşlanmış güzelliklerine acı sinmiştir, gelecek belirsizliğinden duyulan korku gözlerinden yansır neredeyse her mültecinin. Her şeyini tüketmiş olsa da umudunu diri tutmayı başaranlar, öğrendikleri birkaç cümleyle iletişim kurmaya çalışırlar, insan olduğunuzu hatırlatmak ister gibi yumuşacık bakarlar yüzünüze...

Kadınlar için kat kat daha zordur, zahmetlidir, yıpratıcıdır göç yolları ve göçmenlik. Yola koyulduğunuz anda başlar taciz ve tecavüz tehditleri, göç yolculuğu boyunca sürer.

Afganistanlı H.H., Taliban'dan kaçan ve 5 yıldır Van'da mülteci olarak yaşayan kadınlardan. Erkek egemen sisteme karşı mücadele eden H. H., mülteci bir kadın olmanın zorluklarını şöyle anlatıyor:

“Mültecilik gerçekten zor. Kadın mülteci olmak daha zor. Bir taraftan buraya alışmak zorunda kalıyorsun, bir taraftan da ekonomik olarak ayakta kalmak. Burada dul bir kadın olarak yaşamak da zahmetli. Bir yere gidiyorsun farklı gözle bakıyorlar sana, rahatsız ediyorlar. Avrupa'ya gitmek istiyorum. İran'a dönemem çünkü çocuklarımı alırlar. Ülkem Afganistan'da çıkarken de bir çocuktum. Oraya ilişkin bir hatıram yok. Zaten kadınların orada ne yaşadığını biliyorsunuz.”*

Geri Gönderme Merkezi denilen işkence yuvaları

Göçmenlere ateş açılması, teknelerden denize atılmaları, köhne teknelerle günlerce denizin ortasında bekletilmeleri işin bir yanı. Bir de Türkiye'deki Geri Gönderme Merkezleri'nde yaşadıkları intihar ve cinayetlere varan insanlık dışı koşullar söz konusu. Türkiye'de 30 geri gönderme merkezi var ve her biri birer işkence ve tecavüz yuvası. Birçoğunda hayatta kalmak adeta mucize.

Buralarda öyle boyutlu bir kötü muamele söz konusu ki, insanlık dışı koşullarda tutulan mültecilerin yüzlercesi intihar girişiminde bulunuyor. İşkence ve tecavüz hepsini kesen ortak saldırı noktaları... Ankara Akyurt GGM'de, ölüm sebebi hala açıklığa kavuşmayan 28 yaşındaki Suriyeli göçmen Hasan Muhammed gibi onlarcası var. Selimpaşa GGM'den, Azerbeycanlı Sona Yabugova göçmenlerin dövüldüğünü ve ciddi bir hijyen problemi olduğunu bir biçimde basına iletebildi.

2020’de Van Kurubaş GGM’de İranlı göçmen bir kadının iki görevli tarafından tecavüze uğradığı ortaya çıktı. 2023 Nisan’ında farklı şehirlerde ikamet izinleri bulunmadığı için gözüaltına alınıp Van GGM’ye gönderilen Türkmenistan vatandaşı 130 kişi jandarma tarafından öldüresiye dövüldü, sorumlu ve failer yargılanmadı.

1 Temmuz 2023’te yetkililere bir biçimde ulaşan bir kadın, Ayvacık GGM’de erkeklerden bir grubun diğer erkeklerle tecavüz ettiğini, tecavüz riski nedeniyle eşinin banyo yapmaya korktuğunu dile getirdi. Kadınların uyuşturucuya alıştırıldığını, kadınlarla erkeklerin aynı odalarda birlikte kalmaya zorlandıklarını dile getirdi. Antalya-Döşemealtı GGM’de işkence yapıldığına yönelik şikayette bulunan İranlı Omid Eshaghi ve beraberindeki 13 mülteci, Van’daki GGM’ye gönderildi.

Sağlık hakkına erişemiyorlar, beslenemiyorlar, işkence ve tecavüz tehdidi altında yaşıyorlar. Bütün bunlar mültecileri gönüllü geri dönüşe zorlamak için yapılıyor.

İrkçiliğe kan taşıyan göçmen düşmanlığı

Suriye, Afganistan, Afrika, İran, Irak... Meksika sınırlarından ABD kapılarını zorlayan yoksul Latinler, Polonya’da, Macaristan’da sınırlarda donan Ortadoğulular...

Emperyalistlerin Ortadoğu’da hiç kesilmeyen saldırganlıkları yüzünden milyonlarca insan yerinden yurdundan edildi. 2014-16 Suriye Savaşı’nın ardından milyonlarca kişi canını kurtarmak için göç yollarına düşüp Avrupa kapılarına dayandı. İşte o zaman AB, göçü “kaynak ülkede” durdurmaya çalıştı. Faşist AKP rejimi “Açarım sınır kapılarını” tehditleriyle Avrupa’dan sayısız taviz ve milyar dolar kopardı. Avrupa’nın ödediği -bir kuruşu bile mültecilere harcanmayan- bu rüşvet, özellikle Suriyeli mültecileri ülkede tutup Avrupa’ya geçişlerini önledi; AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan, taviz ve daha fazla para koparmak için 4 milyon mülteciyi emperyalist efendilerle ilişkilerinde koz olarak kullanmayı hiçbir şey harcamadığı kârlı bir uğraş haline getirdi.

Ucuzun da ucuzu emek deposu olarak istihdam edilen göçmenler, faşist iktidar ve muhalefet tarafından göçmen düşmanlığının hedefi haline getirildiler. Emperyalist kapitalist sistemin bütün günahlarının, krizinin yol açtığı toplumsal sarsıntı ve çöküşün sorumluluğu göçmenin cılız omuzlarına yüklendi.

Bu, Türkiye'de de dünyada da ırkçılığa kan taşıyan başlıca kaynak durumundadır. Öyle ki, faşist ve ırkçı partiler, hızla gericileşen Avrupa'da mülteci karşıtlığı sayesinde seçim kazanabiliyor.

Emperyalist Avrupa ülkeleri başlarda mültecileri ilk adım attıkları ülkede tutmayı para musluklarını açarak sağlıyordu, fakat dünyanın yoldan çıkışı öylesine küresel bir felaketti ki, önce 1993'ten beri yürürlükte olan yasaları devre dışı bıraktılar; ardından çok daha ağır ve insanlık dışı yeni yasaları devreye soktular. Bu, zaten uygulananların yasal bir kılıf içine sokulmasıydı.

Akdeniz'de göçmen teknelerini “geri itme” olarak devreye sokulan cinayetler şimdi yasal olacak. Dikenli tellere, eğitilmiş köpeklerle korkutmalara, duvarlara güven duymayan emperyalistler, her ülkenin sınırında mülteciler için toplama kampları kurabilecek. Mülteciler bu kamplarda hapsedilebilecek, daha sonra da canını kurtarmak üzere kaçtığı “ülkesi”ne teslim edilecek.

Sermayenin işgücü ihtiyacı

Göç ve göçmenlik deyince sermayenin ihtiyaçlarının başa yazıldığı bir vakıa. Avrupa ülkeleri kamplara doldurduğu göçmenlere çöp muamelesi yapmaktan vazgeçmezken 'vasıflı/eğitilmiş' olanları sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda kapmaktadır.

Türkiye'yi Avrupa'nın Çin'i haline getirmek için didinip duran burjuvazi açısından göçmen emeği son derece yakıcıdır. Avrupa'nın ucuz işgücü cenneti, Ortadoğu'nun yayılmacı ve hükmedici gücü olmak burjuvazinin son yıllarda daha da depreşen hayalidir.

Göçmenler olmasa, boğaz tokluğuna çalışacak yığınla emekçi bulurlar fakat çalışanların ücretlerini bastırmakta elleri bu kadar rahat olmaz.

Sistem karşıtı bir mücadele!

Büyüyen emperyalist savaş tehlikesine karşı, ırkçılık ve faşizmin dünya çapındaki yükselişine karşı, derinleşen iklim krizine karşı göçmen düşmanlığı ve katliamına karşı, doğanın korunması için mücadele, bunun kitlesel sokak eylemleriyle -kaldı ki onlar bile son derece cılızdır- dile getirilişi elbette son derece önemli. Fakat tek başına bunlar ne göçmen ölümlerini ne de ırkçı mülteci yasalarının uygulanmasını engelleyebilir.

Her geçen gün daha da büyütmemiz gereken örgütlü mücadele, meselenin odak noktasına yöneltmelidir; g ve göçmenliğin ortaya çıkmasına neden olan emperyalist-kapitalist özel mülkiyet sisteminin temellerine...

Göçmen düşmanlığına karşı mücadele sadece hümanizm ve insan hakları sınırları içinde ele alınarak yürütülecek bir mücadele değildir. Bu mücadele aynı zamanda emek mücadelesidir, kadın mücadelesidir hatta evre mücadelesidir. Savaşlara, doğanın hayasızca yağmalanıp kaynakların kurutulmasına, oralardaki insanların yaşam olanaklarının ortadan kaldırılmasına karşı mücadeledir. Bu katmanlı yapısı ve bağlantıları nedeniyle de emperyalist kapitalizme karşı sistem karşıtı bir mücadeledir.

Emperyalist kapitalizm var oldukça gler de olacak, g yollarında ölümler de... Bu sistemin dipten doruğa alaşağı edilmesi, insanların doğdukları, yaşadıkları ülkelerde onurlu bir şekilde yaşam sürmelerinin önündeki engeller ancak böyle temizlenebilir.

(*) Alinteri

<https://alinteri9.org/2023/11/25/multeci-kadinlar-cocuklarima-ozgur-bir-hayat-sunmak-en-buyuk-hedefim>

Kent devletlerinden ulus-devletlere göçün seyri

Saliha Aras-22 Haziran 2024

Sümer-Babil-Akad-Asur kent devletlerinden şimdiki ulus devletlere uzanan süreçte aşırı kar ve aşırı hırs: kanlı savaşırlara, katliamlara, açlıklara sebep olmuş, insanların yerlerinden yurtlarından olmasına ve kitlesel olarak başka yerlere göç etmelerine neden olmuştur. Asurluların gittikleri her yerde talan, tecavüz, gasp, yakıp yıkma, korku salma gibi yöntemleri kellelerden kuleler yapmaları bilinen tarihsel bir gerçekliktir. Birçok sınıflı kent devletleri işgal ettikleri yerlerde surlar örüp içerisinde halkını korur. Onların dışında kalanları ise göçe tabi tutarak göçertirler ve bu zamanla hegemonik sistemlerin iktidarların göç – göçertme politikaları haline gelir

Tarihsel izlekte, bir yerden başka bir yere göçlerin sürekli akış içinde gerçekleştiğini görürüz. Bu göçleri, insanlık tarihinin zorunlu göçleri olarak adlandırdığımız; açlık, doğal afetler, hastalıklar, kuraklık, savaşlar vb. sıralamak mümkündür. Yerleşik hayata geçmeden önceki klan kabile halindeki ilk topluluklar, insan-doğa diyalektiğinde gerek barınabilmek, korunabilmek, gerek hayvanlarını daha iyi otlatabilmek için, gerekse de daha iyi bir yaşam için verimli topraklara, sulak alanlara göç etmek istemişlerdir.

İlk büyük kültür devrimi olan neolitik tarım devriminden sonra yerleşik yaşama geçilmiş ve süreç içerisinde ilk büyük zihinsel birikimler, icatlar, artı ürün, artı değer, inanışlar, barınaklar, güvenlik amaçlı duvarlar ortaya çıkmıştır. Emegın, üretimin gasp edilmesi yaşamın öz gücü ve örgütlülüğü bin bir türlü hilekarlıkla kadın elinden alınarak, erkeğin eline geçmesiyle, bütün bu üretimler zamanla anlamından koparılarak ilk karşı devrim olan ilk sömürgeleştirilen-sınıflaştırılan kadın köleliği yaratılmıştır.

Sümer-Babil-Akad-Asur kent devletlerinden şimdiki ulus devletlere uzanan süreçte aşırı kar ve aşırı hırs: kanlı savaşırlara, katliamlara, açlıklara sebep olmuş, insanların yerlerinden yurtlarından olmasına ve kitlesel olarak başka yerlere göç etmelerine neden olmuştur. Asurluların gittikleri her yerde talan, tecavüz, gasp, yakıp yıkma, korku salma gibi yöntemleri kellelerden kuleler yapmaları bilinen tarihsel bir gerçekliktir. Birçok sınıflı kent devletleri işgal ettikleri yerlerde surlar örüp içerisinde halkını korur. Onların dışında kalanları ise göçe tabi tutarak göçertirler ve bu zamanla hegemonik sistemlerin iktidarların göç – göçertme politikaları haline gelir. İnsanlara göç etme dışında bir seçenek bırakmazlar.

Köle olarak alınıp satılan kadınların ailelerinden kopararak uzak yerlere götürülmesi, çalıştırılması, meta olarak kullanılıp tecavüze uğraması, doğurganlık makinesi olarak kullanılması günümüzde şekilsel anlamda değişse de kapitalist egemenlerce anlamı aynı olmuştur. Halen kadınlar ucuz işçi olarak çalıştırılmakta, hizmetçi, bakıcı, seks kölesi olarak gittikleri yerlerde sömürölmektedir. Göç etme; ilk başlarda yeni yerlerin keşfi, daha iyi bir yaşam için başlasa da zamanla yerini hayatta kalabilmek, ırk, din, dil, kültür gibi farklılıklardan doğan ayrımcılık, ötekileştirmeye maruz kalmadan ötürü gerçekleşir. Ve bu göçler sadece nüfussal bir göç olmayıp, kültürel bir göçüde beraberinde getirir.

Uyum entegrasyon sürecinde insanların her türlü psikolojik baskıya, şiddete maruz kalması, nefret söylemleri kapitalist egemenlerin çıkarı gereğidir. Avrupalı göçmenler ülke göçlerinde daha avantajlı bir durumdayken, Afrikalı, siyahi göçmenler kabul edilmemek de ya da yaşam olanakları daha da zorlaştırılmaktadır. Keza kadınlar gittikleri her yer de tacize uğramakta, yabancı kadınlara hayat kadını gözüyle bakılmaktadır. Çoğu kadın iş başvurularını korku içinde tedirginlik için de geçtiğini dile getirir. Göçmenler, gittikleri ölkeler açısından ucuz emek, ucuz iş gücü olarak göröldüğünden kabul edilse de yaşamsal anlamda nitelikli bir iyileştirilmeye gidilmez.

Geçtiğimiz günler 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü idi. 1951 yılında imzalan Cenevre sözleşmesi; 1. Dünya savaşının etkisiyle birlikte daha çok 2. Dünya Savaşı sonrası yaşanan derin göçün yayılması sonucu bir gereklilik olarak doğdu. Temel dayanak ise İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, BM Anlaşması ve ayrımcılık yapmama ilkesidir. Mültecilerin hukuki durumuna dair sözleşmeye göre; bulunduğı ölkede baskı altında olan insanların başka ölkeye iltica hakkı vardır. Mülteci statüsüne göre **“1 Ocak 1951’den önce gerçekleşen olaylar sonrasında, “ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri” yüzünden zulme uğrayacağından haklı olarak**

korktuğu için ülkesi dışında bulunan ve ülkesinin korumasından yararlanamayan veya bu korku yüzünden ülkesinin korumasından faydalanmak istemeyen şahıslara verilen hukuki bir statüdür.”[1]

Her ne kadar mülteci durumuna uluslararası bir anlam kazandırsa da yaşanan zulüm itibariyle toplumsal cinsiyet göçüne kadınların ve LGBT’lilerin alınması oldukça zordur.

Genel bir insan haklarını kapsayacak tavrı tutumu sergilemez. Kapitalist egemenlerin izin verdiği kadar tutum alırlar.

Türkiye’ de ise durum çok daha farklı. Transit bir ülke olması sebebiyle dışardan da oldukça göç alan bir ülke. Bunun üzerin yabancı göç politikasını derinleştirip aynı zamanda diğer ülkelere silah olarak da kullanır. Başka ülkelere Türkiye’ye gelen insanlar (Suriye, Irak, Afgan) ırkçı söylemlere, faşist uygulamalara daha fazla dayanamayıp yeni bir yaşam umuduyla yola çıkarak; botlara sıkıştırılarak denizlerde kadın, çocuk demeden boğuldular. Kürt Alan bebek, aklımızda hafızalarımızda yer edinenlerden...

Türkiye’den ise din, dil, ırk, farklı ideolojik düşünceleri itibariyle yaşam hakkı tanınmayan, güvencesi olmadığı için farklı ülkelere göç etmek zorunda bırakılan insanlar oldukça fazla. Diasporada yaşayan milyonlarca Kürt bulunmakta. Osmanlı dan Yeni Cumhuriyete ikisinin de göç politikaları kültürel ve demografik olmuştur. “Kürdü yok et, edemezsen asimile et” düsturuyla ‘Şark Islahat Planı’ devreye sokularak yok etme ve göçertme politikasına gidilmiştir. Varlığının yok edilmesini kabul etmeyenler katliamlara uğrayarak, köyleri yakılıp yıkılmış şehirlere göç ettirilmiştir. Halen günümüzde bu politikalar isim değiştirse de uygulanan pratikler özel savaş uygulamalarıyla da hız kesilmeden daha da derinleştirilmiştir. İnsanların işkenceye uğraması, gözaltında kaybedilmeleri, köy yakmalar, orman yakmalar, güvenlik adı altında doğa-insan çelişkisi yaratılarak Kürdistan coğrafyası talan edilmektedir. Madenler, barajlar, HES’ler adeta ekolojik doğayı alt üst ederek, kapitalist sermayedarlara rant alanı olarak açılmaktadır. Son olarak Amed-Şemrex (Diyarbakır-Mazıdağı) hattında çıkan ve sonrasında diğer köylere de yansıyan yangınlar birçok insanın ölümüne yol açtı, yaralananlar oldu. Hayvanlar yanarak öldü. Onlarca dönüm arazi, insanların emeği yanarak kül oldu. Hiçbir yetkili yangına müdahale etmezken, (sabaha doğru sadece bir helikopterin gitmesi) uzaktan izledi. Halk kendi gücüyle yangını söndürebildi. Bu yaklaşımlar bile kürdün coğrafyasına, kürde olan göçertme politikalarının bir yansıması. Eğer bizimle değilseniz; coğrafyanız, ağaçlarınız,

toprağınız bizim değil demek istediler. Buna karşı halkların daha fazla birlikte hareket ederek, kenetlenerek öz gücü ve örgütlülüğü sağlayarak bu inkar, imha ve yok etme politikalarına daha güçlü cevap vermeleri gerekir. Yurtseverlik bilinciyle öze dönüş minvalinde, göç etmelerin önüne geçilip yerlerini, yurtlarını, toprağını kapitalist egemenlere, sömürgenlere, rantçılara karşı korumak tarihi bir sorumluluktur. Artık iktidarların göç-göçertme politikalarını tersyüz etmek, varlığımızı, coğrafyamızı sahiplenmek korumakla bağlantılıdır. Doğayla iç içe ekolojik bir dengede, doğa-insan diyalektiğinde var olmak temel manifestomuzdur. Acı da bizim yas tutmak da. Bu topraklar da bizim mücadele etmek de.

[1] Göç Araştırmaları Derneği

Kaynaklar: Göç, Göçertme Öze dönüş Demokratik Modernite, Göç Araştırmaları Derneği

Yerinden Edilmiş ve Dağılmış: Arap Ortadoğusu ve Kuzey Afrika'dan Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Aktivistleri

Carmen Geha (Çeviri)-22 Haziran 2024

Kadınlar ve toplumsal cinsiyet aktivistleri göçmen, mülteci veya sığınmacı olarak yeniden yerleşebildiklerinde, yeni bir bağlama uyum sağlama konusunda sosyal ve psikolojik baskılarla karşı karşıya kalıyorlar. Mülteciler giderek artan bir şekilde – ve ara sıra – yaklaşan zorla geri dönüş tehdidiyle de karşı karşıya kalıyor. Göçmenler işlerini kaybetme riskini göze alamazlar veya ne tür işler alacakları konusunda telaşlı olamazlar çünkü çalışma izni olmadan eve döndüklerinde de ilk sırada yer alacaklardır. Göçmenler ve mülteciler için cinsiyete göre üç durak vardır; özellikle de yolculuğa şiddet ve zulümden kaçan aktivistlerin bakış açısından bakıldığında

Arap Ortadoğu Bölgesi'ndeki kadınlar, demokrasi yanlısı protestoların ve baskıya karşı çeşitli direniş biçimlerinin ön saflarında yer alıyor. Uluslararası Af Örgütü'ne göre, Arap Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da demokrasi ve toplumsal cinsiyet konusunda çalışan kadınların siyasi alanı ciddi anlamda zorlu ve durum daha da kötüleşiyor. Kötüleşen baskı koşulları, kadınların ve toplumsal cinsiyet aktivistlerinin göç dalgalarına ve yerlerinden edilmesine yol açtı.

Onlarca yıldır, uluslararası kuruluşların programları bölgede kadın haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini iyileştirmeye çalışıyor. Ancak bunun yerine bölge artan şiddete, ayrımcılığa ve kadınların ve toplumsal cinsiyet aktivistlerinin ötekileştirilmesine tanık oluyor. Bu makale son yıllarda ortaya çıkan kritik sorulara odaklanıyor: Göç deneyimi kadınların ve toplumsal cinsiyet aktivistlerinin hayatlarını nasıl etkiliyor? Göç aktivistleri yeni çevrelerine nasıl yapıcı bir şekilde katkıda bulunabilirler? Bu soruların yanıtları

Akdeniz'deki karmaşık (ve tehlikeli) göç yollarına ışık tutacak; ve göçmenlerin ve yerel toplulukların ortak sorunları çözmek için nasıl birlikte çalışabilecekleri. Bunu Barselona'daki Lübnanlı bir göçmen olarak yeni konumumdan yazıyorum; Güvenli ve konuksever bir şehirde olma ayrıcalığına sahibim ve bu nedenle sınırlar ve milletler ötesinde çalışmak için pek çok yapıcı alan görüyorum. Ancak her insanın yolculuğunun farklı olduğunu farkındayım.

Sorunları çerçevelemek

Arap Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde dünyanın herhangi bir yerinde olduğundan daha fazla mülteci ve yerinden edilmiş insan var. Akdeniz, göçmenler ve mülteciler için dünyanın en ölümcül bölgesidir. Birleşmiş Milletler, 2014 ile 2020 yılları arasında 33.000'den fazla erkek, kadın ve çocuğun denizi geçerken boğulduğunu tahmin ediyor. Zorunlu göç ve çatışma toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti artırıyor ve eşitsizlikleri derinleştiriyor. Akdeniz üzerinden kaçan kadınlar yalnızca kitlesel çatışmalardan, zulümden ve zulümden değil, aynı zamanda cinsiyete dayalı şiddete dayalı yerleşik sistemlerden, cinsiyete dayalı yasalardan ve ekonomik ve siyasi katılıma eşit olmayan erişimden de kaçıyorlar. Arap Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesi, kadınlara karşı ısrarla ayrımcılık yapan ve onları ötekileştiren son derece baskıcı ve şiddet içeren rejimlere ev sahipliği yapıyor. Bölge, kadınların siyasi ve ekonomik katılım oranlarının en düşük olduğu bölgedir. Onlarca yıldır iktidarda erkeklerin lehine olan yasalara göre kadınlara ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapıldığı göz önüne alındığında, bu şaşırtıcı değil. Arap MENA'sı bu kalıpları paylaşıyor ama aynı zamanda anlaşılması gereken incelikli bağlamlara da sahip.

Yemen ve Irak gibi bazı ülkelerde devam eden savaşlar var; Lübnan gezegendeki en yozlaşmış ülkelerden biri; ve Libya'nın kaynaklarını düzenleyen bölgesel milisler var. Bu ülkelerdeki kadınlar ve cinsiyet aktivistleri sistematik olarak gözaltılara, ölüm tehditlerine, suikastlara ve artan sansüre maruz kalıyor. Kitlesel göç ve yerinden edilmeye ilişkin literatür, siyasi ve sivil alanı nadiren göçün itici gücü olarak kabul ediyor. Suriye, Lübnan, Libya ve Irak'tan2 aktivistlerle yaptığım araştırma boyunca, siyasetin göçün itici gücü olduğuna dair tutarlı kanıtlar elde ettim. Kadınlar ve toplumsal cinsiyet aktivistleri son on yılda baskıya maruz kalıyor ve bana defalarca hayatlarının imkansız hale geldiğini anlatıyor. Aktivistleri ya göç etmeye ya da susturulmaya iten bu olgu, bölge genelinde toplumsal hareketleri ve ulusötesi seferberliği zayıflattı.

Göçmenlerin karşılaştığı sorunlar, göçte yaşanan izolasyondan kaynaklanmaktadır. Araştırmam, diaspora seferberliğine ilişkin mevcut araştırmaların aksine, bu "dağılma"

fikrine odaklanıyor. Ayrılmaya zorlanan kadınlar ve toplumsal cinsiyet aktivistleri kendilerini diasporanın üyesi olarak görmüyorlar. Aslına bakılırsa Arapça konuşan diasporalar, demokrasi yanlısı faaliyetleri ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki çalışmaları nedeniyle onlara pek hoş karşılanmayabilir. Bu durum göçmenler için birçok soruna yol açıyor. Tehlikeli yolculukta hayatta kalanların hayatlarını yeniden keşfetmeleri gerekiyor. Kadınlar için bu, kariyerlerine ve refahlarına çok yüksek bir maliyet getiriyor. Kadınlar yalnızca emeklerinin ve uzmanlıklarının sistematik olarak vasıfsız hale gelmesi riskiyle karşı karşıya kalmıyor, aynı zamanda arkadaşlarından ve ailelerinden aldıkları destek ağlarını da kaybediyorlar.

Kadınlar ve toplumsal cinsiyet aktivistleri göçmen, mülteci veya sığınmacı olarak yeniden yerleşebildiklerinde, yeni bir bağlama uyum sağlama konusunda sosyal ve psikolojik baskılarla karşı karşıya kalıyorlar. Mülteciler giderek artan bir şekilde – ve ara sıra – yaklaşan zorla geri dönüş tehdidiyle de karşı karşıya kalıyor. Göçmenler işlerini kaybetme riskini göze alamazlar veya ne tür işler alacakları konusunda telaşlı olamazlar çünkü çalışma izni olmadan eve döndüklerinde de ilk sırada yer alacaklardır. Göçmenler ve mülteciler için cinsiyete göre üç durak vardır; özellikle de yolculuğa şiddet ve zulümden kaçan aktivistlerin bakış açısından bakıldığında.

Arap MENA'sındaki baskı ve şiddetli baskı, kadınların göç etmesinin veya ayrılmaya zorlanmasının ana nedenleri arasında yer alıyor. Son yıllardaki kitlesel ayaklanmalardan elde edilen kısa süreli kazanımlar ve ivme tersine döndü. Bölge genelinde ve özellikle Lübnan'da siyasette kadınlara ve toplumsal cinsiyet aktivistlerine karşı bir tepkiye tanık oluyoruz. Kısa bir süreliğine de olsa demokrasi yanlısı protestoların ön saflarında yer alan kadınlar, şimdi hareketlerinin yok olmasına ve bölgede toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı artan hoşgörüsüzlüğe tanık olarak ayrılmaya zorlanıyorlar. Aşağıdaki bölümde, zorla yerinden edilme deneyimindeki çeşitli adımların ne kadar cinsiyetçi olduğunu vurgulayan, devam eden araştırmalardan bazı alıntılarını paylaşıyorum.

Kalkış

Kadınlar, göçmen kadınları köleliğe benzer koşullara hapseden yolsuzluk, toplu katliam ve kafala sistemleri rejimleri altında sersemlemiş halde, ülkelerini ikinci sınıf vatandaş olarak terk ediyorlar. Kadınlar ve toplumsal cinsiyet aktivistleri umutsuz ve çaresiz bırakılmış bir umutsuzluk içinde ayrılıyor.

“Dışarı çıkarken neredeyse ölüyordum, yaklaşık iki gün boyunca bir arabanın bagajında tutuldum. Ama bu işin kolay kısmıydı. Artık balkonuma çıkmak bile güvenli olmadığı için Suriye'den ayrıldım.”

“Aslında Libya'yı 'terk etmedim', hâlâ işimi ve aktivizmimi yapıyorum ama fiziksel olarak orada değilim. İnan bana kalırdım. Ölüm tehditleri beni kişisel olarak korkutmadı ama ben iki çocuk annesiyim ve kasabamdaki yetimlerin başına gelenleri gördüm, bu yüzden fiziksel olarak onlara gittim. Malta'ya oradan da Avrupa'ya gittik. Şimdi buradayım; bedenim burada evet ama kalbim ve aklım hala orada.”

Varış

Sadece güvenliğe ulaşmak, kadınların refahı ve kişisel özerkliği otomatik olarak güvence altına alınmıyor. Yeni bir şehre gelen kadınlar ve toplumsal cinsiyet aktivistleri, ev sahibi ülkenin vatandaşları kadar diasporanın da düşmanlığıyla karşı karşıya kalabilir.

“Evde bir aktivisttim ve çok fazla umudum vardı. Ama şu anda umudumu kaybettim ve tüm arkadaşlarımı kaybettim. Sıfırdan başlıyorum ve yetişmek için zar zor zamanım var çünkü şimdi tüm paralarını kaybeden aileme destek oluyorum. Sonuç olarak, kariyerimin bu darbeden kurtulup kurtulamayacağından emin değilim.”

“Berlin bana hayatımın tadını çıkarma ve cinselliğimi ifade etme özgürlüğünü verdi; Beni Suriye'de öldürebilecek bir şey. Ülkemde başkalarına destek olmak istiyorum ama kendimi dışlanmış ve sesimin az duyulduğunu hissediyorum, sanki daha fazla hayatta kalmak için değilmiş gibi buradayım.”

“Lübnan devrimine katıldığım için burada, Avrupa'da dikkat çekmemeye çalışıyorum. Diğer Lübnanlıların beni yargılamasından, hatta bana zarar vermesinden endişeleniyorum. Bu yüzden dikkat çekmemeye çalışıyorum ama keşke bunu yapmak zorunda olmasaydım.”

İmkansız Bir Dönüş

Göçmenler ve mülteciler geri dönemeyebilir veya geri dönmek istemeyebilir; çeşitli karmaşık ve farklı nedenlerden dolayı. Bu nedenler zulüm ve şiddet korkusundan, varlıklarını veya işlerini kaybetmekten kendileri ve sevdikleri için farklı bir gelecek istemeye kadar değişebilir.

“Her gün bunun hayalini kuruyorum ve keşke bunun hakkında bu kadar çok rüya görmeyi bırakabilseydim. Asla olmayacak, bir daha asla evde olamayacak. Bir sanatçı ve eleştirmen olarak bu bir kara kutu, içeri girenler bir daha çıkamayabilir ve benim gibiler için bu tam anlamıyla intihar anlamına geliyor.”

“Çocuklarım Avrupalı, ailemiz oldukça Avrupalı bir mahallede yaşıyor. Libya'da insan haklarının korunmasıyla ilgileniyorum, geri dönüş söz konusu değil. Bundan sonra ne yapacağım, hiçbir fikrim yok.”

“Sığınma hayatı, sanatım ve yazılarım aracılığıyla beni cinselliğim ve aktivizmim konusunda daha açık hale getirdi. Dünyadaki tüm garantilere rağmen geri dönmeyi hayal edemiyorum. Varsayımsal bir senaryoda barış olsa bile ailem beni asla bu şekilde kabul etmez.”

Birlikte Oluşturma Yoluyla Katılıma İlişkin Öneriler

Bu anlatılar, Arap MENA'sındaki kadınların refahı ve potansiyel kariyer yolları üzerinde cinsiyet ve aktivizmin nasıl bir etki yarattığının çeşitli boyutlarını ortaya koyuyor. Birkaç yıla yayılan araştırmamda en çok tekrarlanan duygulardan biri, siyasi faillik duygusunun kaybıydı. Bu bölümde, göçmenlerin yeni bağlamlarında onurlu katılımı deneyimleyebilecekleri bir mercek olarak birlikte yaratmayı öneriyorum. Barselona gibi ev sahibi şehirlerin yalnızca göçmenleri karşılamada değil, aynı zamanda onların farklı deneyim ve uzmanlıklarından yararlanma konusunda da oynayacakları büyük bir rol var. Arap MENA'sında şiddetli baskı biçimlerinin olduğu doğru olabilir, ancak kadınların baskı, ayrımcılık ve ötekileştirilmesi deneyimleri daha çok küresel deneyimler ve eğilimlerdir. Göçmen kadınların ve cinsiyet aktivistlerinin deneyimlerinden, hatta neyin yanlış gittiğine dair bile paylaşabilecekleri çok şey var. Örneğin, çok sayıda uluslararası kuruluş Arap MENA'sında kadın hakları ve cinsiyet eşitliği üzerine çalışıyor. Bu kuruluşlar, Arap MENA'sında neyin yanlış gittiğini ve neyin yanlış gitmeye devam ettiğini göçmenlerden duymaktan faydalanacaktır. Burada yaptığım davet sadece göçmenlere danışmak, göçmenlerle röportaj yapmak, hatta göçmenleri konuşmaya davet etmekle ilgili değil. Benim davetim, ortak yaratma süreci yoluyla ortak sorunları ve çözümleri birlikte düşünmemizdir. Bunu üç ilgili mekanizma ve aktiviteyi kullanarak yapabiliriz. Bu mekanizmalar ve faaliyetler ulusal düzeyde harekete geçirmeye sınırlı olmayıp, bu yaklaşımın yerel düzeyde modellenmesiyle sınırlıdır. Birlikte yaratma olarak kapsayıcılık, yerel işletmeler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve kent konseyleri arasındaki çok paydaşlı işbirlikleri yoluyla başlatılabilir.

Birlikte yaratma, politika sorularının formüle edildiği ve çözümlerin geliştirildiği süreçtir. Bu süreçte, karar alma ve gündem belirleme süreçlerindeki katılımcılar birbirleriyle eşit düzeyde yer alır. Uygulamada bu, mültecilerin ve politika yapıcılarının, profesörlerin ve öğrencilerin, medya temsilcilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının, işverenlerle birlikte sorunların ne olduğu konusunda müzakereci bir diyalog kurması ve çözümlere eşit derecede katkıda bulunması anlamına geliyor. Bu, hesap verebilirliği merkezden uzaklaştırır ve göçmen kadınlara katılım ve seslerini duyurma konusunda onurlu bir fırsat verir. Araştırmamdan ortaya çıkan ve benzersiz bir misafirperverlik sunan Barselona şehrinde geçirdiğim zamandan ilham alan bazı öneriler arasında şunlar yer alıyor:

- Araştırma müdahalelerini yansıma ve paylaşım alanları olarak tasarlamak: Arap MENA'sındaki mülteci ve göçmen sayılarına ilişkin istatistiksel veriler, politika yapıcılarının incelikli dinamikleri ve deneyimleri ortaya çıkarmasına yardımcı olmuyor. Göçmen kadınlar yekpare varlıklar değildir ve hikayeleri ve yaşanmış deneyimleri belgeleyip sentezleyerek stereotiplerden kaçınmaya başlayabiliriz.
- Yalnızca veri ve içgörü elde etmekten kaçınmak ve bunun yerine politikalar için yerel önceliklerin nasıl olması gerektiğini kadın göçmenlerle birlikte belirleme sürecini koymak. İster belediye meclisi ister işveren olsun, karar vericiler, görünmeyen sorunları tespit etme ve çözüm önerileri sunma konusunda göçmenlerin bakış açısını entegre etmekten yararlanabilirler.

Maksimum sayıda müttefik ve müttefik kurumun katılımını sağlayacak şekilde disiplin veya sektör sınırlarının ötesinde savunuculuk yapmak. Karar vericiler, işgücü piyasasına katılım, koruma mekanizmaları ve daha iyi sağlık hizmetleri gibi ortak talepleri paylaşan herkesi bir araya getirerek kurumların silolar halinde çalışmasını önleyebilir.

Kaynak: <https://www.iemed.org/publication/displaced-and-dispersed-women-and-gender-activists-from-the-arab-middle-east-and-north-africa/>

Çeviri: Jin Dergi

Venezuelalı kadınlar, feminizm ve halk iktidarının inşası

Capire (Çeviri)-22 Haziran 2024

Venezuelalı kadınlar, içinde bulundukları bölgesel koşulların ötesinde, yaşamın sürdürülebilirliğini sağlamak için farklı mücadele alanlarında örgütleniyorlar. Bu topluluk çalışması deneyimlerinden biri de Dönüşüm, Kadın, Topluluk, (TRAMUCO) Kooperatif Üretim Birliği. 2023 yılında kurulan kolektifin 45 kadın üyesi Antímáno, La Vega, Sucre, Altagracia, San Agustín, Coche ve Valle mahallelerinde toplum temelli, katılımcı bir katı atık yönetim sistemi örgütlüyor. Bu kadınların yürüttüğü özyönetim esaslı çalışma, cam, kâğıt ve plastiği yeniden değerlendirmeyi amaçlıyor; bu atıklar sıkıştırılarak sanayi sektörüne satılıyor ya da yeni ürünlere dönüştürülerek ticareti yapıyor ve kendi topluluklarında dağıtılıyor

Yerel mücadelelerde kadınların ön planda olması Venezüella'ya özgü değil. Tüm dünyada uzun yıllardır siyasal tartışma ve eylemlerde kadınlar öne çıkıyor. Kadınların gündelik hayat pratikleri kilit önemdedir: Bakım işlerinin kadınların sorumluluğu olarak görülmesi nedeniyle, bu işlerin olabildiğince kolektif olarak üstlenilebilmesi komünal topluluk yaşamını bir ihtiyaç haline getirmektedir.

Evlerdekilerin, toplulukların ve bakım işlerine ihtiyaç duyan çok sayıda oluşumun taleplerinin önemsenmesi, komünal topluluklarda örgütlenmenin temel unsurudur. Venezuela'da kadınlar direniyor ve gündelik yaşamdan, daha geniş -kolektif süreçlere kadar siyasal mücadelenin ön saflarında yer alıyor.

Venezuelalı kadınların şiddetsiz, yaşamı merkeze alan bir toplum inşa etmek üzere gerçekleştirdikleri bazı örgütlenme ve hareket deneyimleri söz konusu. Burada

paylaştığımız hikâyeler, 18-21 Nisan tarihleri arasında, Amerika Halkları için Bolivarcı İttifak-Halkların Ticaret Antlaşması (ALBA-TCP) Konferansı ve ülke çapında 24 eyalette 49 binden fazla komünal konseyde düzenlenen, Ulusal Halk İstişaresi ¡Proyectos del pueblo! Sırasındaki görüşmelerden derlenmiştir.

Kadınlar ve kamusal katılım

Bolivarcı devrimin deneyimleri arasında, halk iktidarı uygulamalarının altını çiziyoruz. Komünler, Venezüella hükümeti tarafından resmi olarak tanınmış bölgelerde hayata geçirilmiş bir toplumsal örgütlenme biçimidir. Komünler Teşkilat Yasası'nın 2010 yılında kabul edilmesinden bu yana üç binden fazla komün resmi olarak kayıt altına alınmıştır. Her komün, komünal konseyler (komünün faaliyet alanı içinde kendini örgütleme amaçlı alt bölümleri) dâhil olmak üzere kendi iç işleyişine sahiptir. Bunların hepsi en üst düzey yerel karar alma bileşimi olan yurttaşlar meclisinde toplanır, talepleri belirler, öncelikleri tanımlar ve topluluğun örgütlenmesini hayata geçirirler.

21 Nisan 2024'te, halk iktidarının örgütlenmesi açısından çığır açıcı bir sürece dâhil olduk. Halk ilk kez, kendi komünlerinde hangi projelerin öncelikli olması gerektiğine karar vermek için oy kullandı. Her komün yedi proje sundu ve her vatandaş federal fonlarla hayata geçirilmek üzere bunlardan biri için oy kullanma hakkına sahip oldu.

Bir projenin nasıl hayata geçirildiği de ayrıca önemlidir. Fonlar, bütün işlerin yürütmesinden sorumlu olan her bir komünün hesabına aktarılıyor. Yapılan değerlendirmelerin ardından kendi emek güçleriyle gerekli yapı inşa edilirken, komünde üretilen malzemelerin kullanımına öncelik veriliyor. Genellikle kolektif gönüllü çalışmaya dayalı bir sistem kurulurken ihtiyaç halinde yine komünden insanlar istihdam ediliyor, her durumda kişilerin ihtiyaçları ve kapasiteleri esas alınıyor.

Hem hükümet hem de komünlerdeki, harekete katılanların yüzde 80'inini kadınların oluşturduğunu ve gündelik komünal işlerin yapılmasında aktif görev aldıklarını, belirtiyorlar. Kadınların katılım oranının yüksekliği, oy kullanma alanlarında ve merkezlerinde de açıkça görülüyordu. Neredeyse her yerde, yerel talepleri ve yerel halkla bağlantıyı öne çıkaran ve yerel halka liderlik eden kızkardeşlerimiz tarafından karşılandık. Projelerin çoğunun içme suyu temini, evlerin ve hatta ortak kullanılan ofislerin yenilenmesi ve amfiteyatro alanları gibi kolektif alanların inşası ile ilgili olması tesadüf değildi kuşkusuz.

Komünlerde kadınlar, yaşamın sürdürülebilirliğini kelimenin en geniş anlamıyla hayata geçiriyorlar. Şu sıra öz-örgütlenmeleriyle, ilk ulusal kadın komünarlar toplantısını düzenlemek için çalışıyorlar. Toplantı, bu süreçlere öncülük edenleri teşvik, halk iktidarını tabandan inşa etmek için temel bir kilometre taşı olmanın yanı sıra, kadınların komünal feminizm olarak adlandırdıkları şeyi inşa ederken sahip oldukları öznel ve farklı deneyimleri birlikte geliştirebilecekleri bir zemin olacak.

Dönüştürücü deneyimler

Venezuelalı kadınlar, içinde bulundukları bölgesel koşulların ötesinde, yaşamın sürdürülebilirliğini sağlamak için farklı mücadele alanlarında örgütleniyorlar. Bu topluluk çalışması deneyimlerinden biri de Dönüşüm, Kadın, Topluluk, (TRAMUCO) Kooperatif Üretim Birliği. 2023 yılında kurulan kolektifin 45 kadın üyesi Antımano, La Vega, Sucre, Altagracia, San Agustín, Coche ve Valle mahallelerinde toplum temelli, katılımcı bir katı atık yönetim sistemi örgütüyor. Bu kadınların yürüttüğü özyönetim esaslı çalışma, cam, kâğıt ve plastiği yeniden değerlendirmeyi amaçlıyor; bu atıklar sıkıştırılarak sanayi sektörüne satılıyor ya da yeni ürünlere dönüştürülerek ticareti yapılıyor ve kendi topluluklarında dağıtılıyor.

Kooperatifi çalışması esnasında, her bir katı atık yönetimine ilişkin sistemik sorunları anlamak için bölgelerde araştırma yapıldı. "Bu araştırmalara yerel halk ve işletmeler de katıldı. Daha sonra kooperatifte çalışan kadınlar ve topluluklardan insanlarla eğitim ve değişim oturumları düzenlendi," diye açıklıyor TRAMUCO başkanı ve La Vega mahallesi sakini Luz Daza. Luz, karşılaştıkları ilk zorluğun kooperatif çalışmalarını birleştirmek olduğunu söylüyor: "Zamanla kendimizi örgütün üyeleri, bilgi-bilgeliklerini paylaşan ve bu ailenin bir parçası olan kadınlar olarak tanımaya başladık."

Barbara Quintero 21 yaşında ve kooperatif üyelerinden biri. Kooperatifin tüzüğünü oluşturmak üzere 19 Nisan'da yapılan toplantıda "Kooperatif, tamamen feminist bir yönetim modeliyle, toplumu emeğiyle onurlandıran bir alan" dedi. İş için eğitime ve kadınların politik eğitime öncelik verildiği böyle bir sürecin ortaya çıkardığı kolektif ve bireysel gelişime vurgu yapıyor: "Her kadın sonunda kendini buluyor, dâhil oluyor ve kişisel gerçekliğini öğrenerek kendini geliştiriyor" diyor.

TRAMUCO kooperatifi, ülkedeki Dünya Kadın Yürüyüşü'nün bir üyesi olan feminist örgüt Tinta Violeta'nın bileşeni olan projelerden biri. Örgütün başkanı, 2 Mayıs'ta Kadın ve Cinsiyet Eşitliği için Halk Gücü Bakanlığı'na verdiği röportajda, Venezuelalı feminist

örgütlerin çalışmalarının Büyük Venezuela Kadın Misyonu (Gran Misión Venezuela Mujer-GMVM) olarak bilinen kamu politikası projesini güçlendirdiğini söyledi. Tinta Violeta, TRAMUCO gibi projelerin yanı sıra kadın hakları ve cinsiyetçi şiddete karşı araştırma ve eylemlerden de sorumlu.

5 Mart Komünü ve Dokumacı Kadınlar Kolektifi

Ölümsüz Komutan 5 Mart Sosyalist Komünü'nde* yaklaşık beş bin kişi yaşıyor. Yaşamın komünal örgütlenmesinde yetkili kılınan komün yönetimini oluşturan, yedi komün konseyinden kadınlar, Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yönetim Komitesi'nde örgütlenmiş. Komünal feminizm fikrinden hareketle bölgedeki kadınlar, topluluklarındaki yaşamın sürdürülebilirliği için gündelik ihtiyaçları üzerine düşünüyor ve cinsiyete dayalı şiddet, üreme sağlığı konularında hakların öğrenilmesi, korunmak ve gerekli eğitimin sağlanmasına yönelik projelerde çalışıyorlar. Kolektif, sosyal medyada şöyle bir paylaşım yapıyor: "Kadın ağlarından bahsederken, her gün tek tek ördüğümüz ama aralarında kaç kilometre olursa olsun başkalarının kumaşlarıyla, başkalarının el işleri ve iplikleriyle iç içe geçen kumaştan bahsediyoruz."

Çiçek Yolu, Caracas'taki 5 Mart Komünü'nün yanı sıra Estado Lara'daki Vencedores de Carorita ve Sucre eyaletindeki, Las 5 Fortalezas de Cumanacoa Komünlerinde örgütlenen feminist komünal alanlardan biri. Üç çiçek, kırmızı biber, ayçiçeği ve ananas, örgütlenmenin üç kolunu simgeliyor: Kadın sağlığı, şiddetle mücadele, eğitim ve bilgilendirme. Çiçek Yolu'ndaki kadın çalışmaları, doğum kontrol yöntemlerinin yaygınlaştırılmasını organize etmekte ve kadınların cinsellik ve korunma konusundaki bilgilerini artırmaktadır.

Örgüt aynı zamanda topluluklardan kadınlarla bölgesel toplantılarda ortak bir feminist hareketin inşasını hedefliyor. Bunun dışında, cinsiyetçi şiddete maruz kalan kadınlar, Dokumacı Kadınlar (Tejiéndonos Mujeres) Kolektifi Komünal Evi'nde, kadınların ve çocukların güvenliğinin sağlanacağı, psikolojik bakım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanacağı, acil yardım ve destek alabilecekleri bir mekân da var.

Yaşamın sürdürülebilirliği için tabandan gelen mücadeleyi ve kamu politikası yönetiminde halk iktidarının inşasını bir araya getiren bu girişimler, Venezuelalı kadınların feminist gücünün kimi örnekleri. Kadınlar kendi topluluklarından, mahallelerindeki kız kardeşlerinin yaşamlarından, gündelik ihtiyaçlardan yola çıkarak alternatiflerini birlikte inşa ediyorlar. Bu kadınların radikal örgütlenmeleri, sadece kadınlar için değil, herkes için, toplumda ve komünlerdeki yaşamda değişiklikler sağlayarak, komünal feminizmin,

yaşamak istedikleri dünyayı inşa etmenin bir yolu olarak ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor.

Çeviri: Hülya Osmanağaoğlu

Kaynak: <https://capiremov.org/en/experience/venezuelan-women-feminism-and-people-power-building>

* Hugo Chavez'in ölüm tarihinden adını alıyor Ç.N.